

27. 05. 2019

Białystok, dnia 20 maja 2019 r.

**Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie**

**Dyrektor
Regionalnego Zarządu
Gospodarki Wodnej
w Białymstoku**

BI.RZŚ.435.31.2019.UM

OPINIA

Na podstawie art. 397 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2018 poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej *ustawą Prawo wodne* oraz art. 90 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, ze zm.), zwanej dalej *ustawą ooś*, w nawiązaniu do pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 17 kwietnia 2019 r. znak: WOOŚ.4222.3.2019.DK dotyczącego wydania opinii dla przedsięwzięcia polegającego na: **Budowie drogi ekspresowej S-61 Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn, na odcinku: węzeł „Śniadowo” (z węzłem) – węzeł „Łomża Południe” (bez węzła) położonej na terenie woj. podlaskiego i woj. mazowieckiego**, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej przedmiotowego przedsięwzięcia

opiniuję pozytywnie ww. przedsięwzięcie pod warunkiem spełnienia wymagań ochrony wód określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach znak: WOOŚ-II.4200.1.2012.DK z dnia 3 lutego 2014 r., która została utrzymana w mocy decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 15 lipca 2014 r. znak: DOOŚ-OAII.4200.23.2014 oraz wskazanych poniżej warunków, doprecyzowanych w następującym zakresie:

1. Wody opadowo – roztopowe z terenów MOP, przed odprowadzeniem do odbiornika podczyszczać za pomocą separatorów substancji ropopochodnych;
2. W przypadku konieczności odwodnienia wykopów odpompowane wody kierować na oczyszczalnię ścieków, za pomocą beczkowsów.
3. Zastosować zbiorniki retencyjno-oczyszczające (szczelne) oraz zbiorniki retencyjno-infiltracyjne o parametrach wskazanych w tabeli 26 raportu ooś.
4. Zastosować przepompownie wód opadowych zgodnie z lokalizacją wskazaną w tabeli 28 raportu ooś.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 17 kwietnia 2019 r. (data wpływu: 18.04.2019 r.) znak: WOOŚ.4222.3.2019.DK Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku zwrócił się do tut. organu z prośbą o wydanie opinii dla przedsięwzięcia polegającego na: **Budowie drogi ekspresowej S-61 Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn, na odcinku: węzeł „Śniadowo” (z węzłem) – węzeł „Łomża Południe” (bez węzła) położonej na terenie woj. Podlaskiego i woj. mazowieckiego**, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, załączając:

- kopię wniosku Wojewody Podlaskiego z dnia 14 marca 2019 r. znak: AB-I.7820.9.3.2018.KS o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- kopię wniosku inwestora z dnia 6 grudnia 2018 r. o wydanie decyzji o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej oraz pisma uzupełniającego,

- kopię decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 3 lutego 2014 r. znak: WOOŚ-II.4200.1.2012.DK oraz decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 15 lipca 2014 r. znak: DOOŚ-OAII.4200.23.2014,
 - raport o oddziaływaniu wnioskowanego przedsięwzięcia na środowisko
- Obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko został nałożony decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 3 lutego 2014 r. znak: WOOŚ-II.4200.1.2012.DK.

Po zapoznaniu się z przedłożonym materiałem dowodowym, w tym raportem oddziaływania powyższego przedsięwzięcia na środowisko zwanym dalej *raportem ooś* wraz z jego uzupełnieniem, mając na uwadze ochronę środowiska wodnego, w tym wpływ tego przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku doprecyzował warunki środowiskowe realizacji ww. przedsięwzięcia, jakie należy uwzględnić podczas realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia w celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego.

Przedmiotowe przedsięwzięcie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 31 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71 t.j.).

Analizowane na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcie obejmuje swym zakresem budowę drogi **S-61 Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn, na odcinku: węzeł „Śniadowo” (z węzłem) – węzeł „Łomża Południe” (bez węzła)**. Analizowany w ramach przedmiotowej opinii odcinek drogi ekspresowej S 61 zlokalizowany jest na terenie gmin: Czerwin, powiat ostrołęcki, województwo mazowieckie oraz gmin: Śniadowo i Łomża, powiat łomżyński, województwo podlaskie. Początek projektowanego odcinka drogi ekspresowej S61 został zlokalizowany w km 0+000,00, przed węzłem „Śniadowo” (kilometraż decyzji środowiskowej - 19+521,10). Koniec zakresu opracowania zlokalizowany jest przed węzłem „Łomża Południe” w km 16+998,92 co odpowiada 36+527,21 decyzji środowiskowej.

Planowana droga ekspresowa S61, poprowadzona zostanie w kierunku północnym i północno - wschodnim od Ostrowi Mazowieckiej, gdzie łączy się z drogą ekspresową S8 do granicy państwa w Budzisku (kierunek na Kowno na Litwie).

Zakres planowanej inwestycji obejmuje m.in.:

- budowę dwóch jezdni drogi ekspresowej S61 - od km 0+000 do km 16+998,92,
 - budowę 1 węzła drogowego typu WB - węzeł "Śniadowo" w km ok 1+232,
 - budowę miejsc obsługi podróżnych (MOP Chomentowo Wschód kat. II km ok 11+500 - strona wschodnia oraz MOP Chomentowo Zachód kat. III km ok 11+200 - strona zachodnia),
 - przebudowę odcinków istniejących dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych,
- Pod względem hydrograficznym planowane przedsięwzięcie znajduje się w następujących zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych obszaru dorzecza Wisły:

- „Orz od źródeł do dopływu z Wiśniewa z dopływem z Wiśniewa” kod: PLRW200017265652 o statusie naturalnej części wód, złym stanie wód, zagrożonej nieosiągnięciem celu środowiskowego. Celem środowiskowym, określonym dla ww. JCWP zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. 2016 poz. 1911) jest głównie osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności. Z uwagi na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty, w tym przypadku zastosowano przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do roku 2021;
- „Ruż od źródeł do dopływu spod Dąbek” kod: PLRW2000172651654 o statusie naturalnej części wód, złym stanie wód, zagrożonej nieosiągnięciem celu środowiskowego. Celem środowiskowym, określonym dla ww. JCWP zgodnie z ww. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównie osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia

dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności. Z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty zastosowano w tym przypadku przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do roku 2021;

- „Dopływ spod Chomentowa” kod: PLRW20001726516569 o statusie naturalnej części wód, złym stanie wód, niezagrażonej nieosiągnięciem celu środowiskowego. Celem środowiskowym, określonym dla ww. JCWP zgodnie z ww. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównie osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego;
- „Łomżyca” kod: PLRW20001726369 o statusie naturalnej części wód, złym stanie wód, zagrożonej nieosiągnięciem celu środowiskowego. Celem środowiskowym, określonym dla ww. JCWP zgodnie z ww. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównie osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych. Z uwagi na brak możliwości technicznych zastosowano w tym przypadku przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do roku 2021;

Ponadto planowane przedsięwzięcie położone jest w zlewni jednolitej części wód podziemnych PLGW200051, której stan oceniony został jako dobry, a z oceny stanu wynika, że jest ona niezagrażona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z art. 59 ustawy Prawo wodne celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest: zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania do nich zanieczyszczeń, zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu, ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, aby osiągnąć ich dobry stan.

Przedmiotowe zamierzenie położone jest poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne.

Przedmiotowe przedsięwzięcie położone jest w obszarze nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) – Nr 215 Subniecka Warszawska. W rejonie analizowanej inwestycji nie stwierdzono lokalizacji ujęć wód podziemnych.

Teren inwestycji położony jest poza obszarami chronionymi wymienionymi w art. 16 pkt 32 lit. a, b, d, e ustawy Prawo wodne.

Przedsięwzięcie swym biegiem nie przecina form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2018.1614 ze zm.). Najbliższym obszarem Natura 2000 oddalonym o ok. 3,5 km jest specjalny obszar ochrony siedlisk Czerwony Bór PLH200018.

W ramach budowy analizowanego odcinka drogi S61 przewiduje się ingerencje w koryta cieków, w opisanym niżej zakresie:

- Rzeka Ruż - zaprojektowano obiekt MS-2 który stanowi również przejście dla dużych zwierząt. W zakresie projektu planowane jest wykonanie umocnienia cieku narzutem kamiennym w zakresie pod obiektem mostowym oraz 5 m powyżej i 10 m poniżej obiektu.
- Rzeka Muzga - zaprojektowano w tym miejscu obiekt MS-3, który pełni także funkcję przejścia dla małych zwierząt. Projekt zakłada umocnienie cieku na odcinku 20 m powyżej obiektu, na długości obiektu oraz na odcinku poniżej obiektu na długości 55 m ze względu na prędkości przepływu poniżej obiektu.
- Rzeka Łomżyca - zaprojektowano obiekt górą MS-14 (km 15+784,20) nad drogą powiatową nr 1950B Stare Konopki - DW677. Obiekt pełni również funkcję przejścia dla średnich zwierząt. Projekt zakłada umocnienie cieku narzutem kamiennym na odcinku 25m powyżej obiektu, na długości obiektu oraz na odcinku poniżej obiektu na długości 105 m ze względu na wyloty rowów drogowych i kanalizacji deszczowej.

Jak wynika z raportu przedmiotowa inwestycja nie spowoduje istotnej zmiany warunków przepływu wód w przekraczanych ciekach. Przedsięwzięcie nie wpłynie w sposób stały na pogorszenie stanu ekologicznego w wodach, ponieważ zakłada odtworzenia obecnego charakteru koryta cieku. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdza się, że realizacja przedmiotowego zadania nie powoduje pogorszenia stanu jednolitych części wód, a co za tym idzie nie narusza przyjętych celów środowiskowych założonych w Planie Gospodarowania Wodami w obszarze dorzecza Wisły.

Dokonana przez organ analiza materiału dowodowego wykazała, że proponowany przez inwestora i przewidziany do realizacji system odwodnienia drogi wraz z urządzeniami podczyszczającymi nie będzie stwarzał zagrożeń zanieczyszczenia wód powierzchniowych, gruntu oraz wód podziemnych.

W trakcie prac budowlanych bez utrzymania odpowiedniego reżimu technologicznego może dojść do zanieczyszczenia gruntu (a pośrednio lub bezpośrednio do zanieczyszczenia wód). Prawdopodobieństwo takiego zdarzenia można jednak uznać za niewielkie przy właściwym zabezpieczeniu miejsca robót i odpowiedniej organizacji prac.

Na potrzeby prowadzenia prac budowlanych wyznaczono na analizowanym odcinku drogi S61 dwie potencjalne lokalizacje głównego zaplecza budowy, tj. lokalizacji parku maszyn budowlanych, sortowni kruszywa, miejsca składowania materiałów budowlanych potrzebnych do uzyskania produktów z węgla betoniarskiego oraz wytwórni mas bitumicznych, składowania materiałów budowlanych na cele budowy (przepusty, prefabrykaty, krawężniki, kruszywa itp.). Lokalizacje te, jak wynika z raportu oś spełniają wymagania względem ochrony środowiska gruntowo – wodnego, określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Jak wynika z raportu na analizowanym odcinku drogi S61 nie przewiduje się konieczności prowadzenia odwodnień wykopów (zwierciadło wód gruntowych zalega głęboko, poniżej poziomu przewidywanych wykopów), jednak konieczność taka może się pojawić na odcinku od km 5+100 do km 5+500, gdyż w tej lokalizacji przewiduje się głęboki wykop. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji zobowiązano inwestora, aby odpompowane wody kierować na oczyszczalnię ścieków, za pomocą beczkowozów.

Wody opadowe i roztopowe z projektowanego odcinka drogi będą odprowadzane do rowów drogowych oraz kanalizacji deszczowej grawitacyjnej i tłocznej. Przewidziany do realizacji system odwodnienia drogi uwarunkowany jest istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem terenu, niweletą i przekrojem poprzecznym dróg oraz możliwością grawitacyjnego odprowadzenia wód opadowych do istniejących odbiorników. Kanalizacja deszczowa została zaprojektowana wyłącznie w miejscach, w których niemożliwe było wykonanie odwodnienia rowami. Dotyczy to m.in: odcinków doprowadzających wody opadowe do urządzeń podczyszczających i zbiorników retencyjnych, obiektów mostowych, na łukach z przechylkami poprzecznymi skierowanymi do pasa dzielącego, w miejscach, gdzie występują wysokie nasypy, na terenie obiektów MOP, w przypadku braku możliwości odprowadzenia wód opadowych rowami do odbiorników naturalnych. Dla odcinków drogi, gdzie brak jest odbiorników wód deszczowych oraz z uwagi na małą przepustowość odbiorników, przewidziano zabudowę zbiorników retencyjnych przetrzymujących i sukcesywnie odprowadzających nadmiar wód opadowych do odbiorników. Przewidziano dwa rodzaje zbiorników: zbiorniki retencyjne nieszczelne oraz zbiorniki retencyjne szczelne. Zbiorniki zostały zabudowane z dostosowaniem wysokościowym do wylotów kanalizacji deszczowej oraz odbiorników. W przypadku braku możliwości odprowadzenia grawitacyjnego zobowiązano, aby zastosować przepompownie wód opadowych. Przed odprowadzeniem wód opadowych do odbiorników zaprojektowano urządzenia do podczyszczania wód opadowych, zapewniające wymagany stopień redukcji zanieczyszczeń, takie jak: rowy trawiaste; zbiorniki retencyjno-oczyszczające (szczelne) oraz zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; grawitacyjne oddzielacze piasku, osadniki zawiesiny mineralnej tj. piaskowniki, osadniki, studzienki osadnikowe, studnie wpadowe z osadnikami, studzienki wpustowe z częścią osadczą. Urządzenia te zostały dobrane w taki sposób, aby nie były przekroczone dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń: węglowodory ropopochodne 15 mg/dm^3 , zawiesina ogólna 100 mg/dm^3 określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. 2014.1800).

Decyzja środowiskowa nakładała warunek, aby wody opadowe i roztopowe z powierzchni drogowej odprowadzać do wód lub do ziemi poprzez systemy rowów trawiastych, zbiorniki retencyjne oraz (w uzasadnionych przypadkach) urządzenia do usuwania substancji ropopochodnych. Jak wynika z raportu na odcinkach drogi ekspresowej S-61 stężenie węglowodorów ropopochodnych jest mniejsze niż wartość dopuszczalna 15 mg/l . Uwzględniając powyższe zastosowanie separatorów substancji ropopochodnych przewidziano przed wylotami z systemów odwodnienia, celem zmniejszenia stężenia węglowodorów

ropopochodnych, jedynie w miejscach występowania terenów wrażliwych (MOP). Wody opadowe na terenie MOP-ów: MOP II „Chomentowo W” oraz MOP III „Chomentowo Z” będą odprowadzane poprzez wpusty ściekowe z osadnikiem i przykanaliki do projektowanych kolektorów deszczowych, następnie po podczyszczeniu w układach oczyszczających kierowane będą do zbiorników retencyjnych, a następnie odprowadzane do odbiornika – rowu drogowego. W celu zabezpieczenia projektowanych odbiorników wód opadowych, przed wylotami z kanalizacji deszczowej zaprojektowano zespoły oczyszczające składające się z układu studni rewizyjnych połączonych kanałem głównym, piaskownika – osadnika zawieszin i separatora substancji ropopochodnych o przepływie nominalnym zależnym od powierzchni zlewni. Na MOP-ach wyznaczono osobne stanowiska postojowe dla samochodów ciężarowych przewożących ładunki niebezpieczne. Stanowiska te wyposażone są w szczelną nawierzchnię oraz niezależny system odwodnienia zakończony szczelnym zbiornikiem. Przed połączeniem systemu odwodnienia stanowisk postojowych z kolektorem kanalizacji deszczowej zaprojektowane komory wyposażone w zasuwę/zastawkę odcinającą odpływ. W przypadku awarii należy odciąć odpływ ścieków deszczowych do głównego kolektora i skierować odpływ zanieczyszczonych wód do zbiornika na substancje niebezpieczne. Takie wyposażenie w przypadku awarii cysterny zabezpiecza przed przedostawaniem się substancji niebezpiecznych do środowiska.

W trakcie realizacji robót budowlanych teren inwestycji powinien być na bieżąco porządkowany ze szczególnym uwzględnieniem materiałów mogących wpłynąć negatywnie na otaczający teren (materiały pędne, smary i opakowania po nich, produkty smołowe – jeśli będą wykorzystywane). Zakładając, że gospodarka odpadami w fazie realizacji inwestycji będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, niezależnie od ilości powstających odpadów, nie powinna stanowić zagrożenia dla środowiska. W trakcie eksploatacji drogi, nie będą powstać odpady mogące wpłynąć negatywnie na środowisko, pod warunkiem przestrzegania zapisów obowiązujących aktów prawnych. Zarządzający drogą jest zobowiązany zawrzeć umowę na eksploatację urządzeń oczyszczających wraz z zagospodarowaniem odpadów, z wyspecjalizowaną firmą posiadającą odpowiednie zezwolenia wymagane przepisami prawa.

W ocenie organu, po zastosowaniu wskazanych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w niniejszej opinii rozwiązań zabezpieczających środowisko gruntowo - wodne, przedmiotowe zamierzenie inwestycyjne nie będzie negatywnie oddziaływało na stan wód w zlewni ww. jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, a także nie będzie kolidować z realizacją celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

ZUP. DYREKTORA
Marek Zadeszko
Z-CA DYREKTORA

Otrzymuje:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku

Do wiadomości:

1. Pan Krzysztof Pach – pełnomocnik Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad
2. a/a